

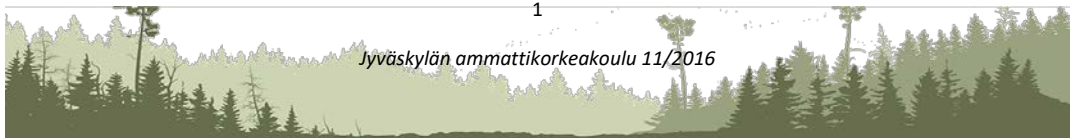

Metsän suojelua metsätalouden ympäristötuella ja Metso-ohjelman kautta

Virpi ja Veikko Vesisenaho Keski-Suomen Saarijärveltä jakoivat omia kokemuksiaan Metsosta ja metsätalouden ympäristötuella toteutetusta vapaaehtoisesta metsien suojelusta. Vesisenahojen kolmen kohteen suojeleidea lähti Metsäkeskuksesta, ja ideasta toteutukseen päästiin helposti viranomaistahon selkeän ja ohjeistavan palvelun johdosta. Virpin ja Veikon poika antoi lopullisen sysäyksen hankkeen etenemiselle omalla asiantuntemuksellaan ja osallistumisellaan.

Yhteensä Vesisenahojen metsäpinta-alasta on suojeltuna kymmenesosa, jonka he katsovat olevan sopiva määrä. Heidän mielestään ikimetsää ja muutakin tasaikäisrakenteisesta metsästä poikkeavaa monimuotoista metsää tulee säästää tulevien sukupolvien iloksi. Lähtökohtaisesti ajatus on kuitenkin, että tarvitsemme luonnonmukaista metsätaloutta, ei jyrkkärajaista luonnonsuojelua ja talousajattelua. Tätä periaatetta Vesisenahot ovat toteuttaneet mm. jättämällä talousmetsiinsä riistatiheikköjä ja ranta-alueet puuvaltaisiksi.

Vesisenahojen metsälö on sertifioidun piirissä, mutta sen kriteerejä noudatetaan kuitenkin usein minimivelvoitetta tiukemmin. Omaavontaa niin talousmetsiin kuin suojeltaville alueille on pyritty toteuttamaan ja maastoon jalkautuessa tulee huolehdittua myös terveydestä. Veikko kiitettikin tämän sanoessaan: ”Polvi- ja lonkkaniveliä tarvitsisi vaihtaa vähemmän, jos ihmiset kävelisivät metsässä”. Helppokulkuinen metsä on varsin hyvä kävelyalusta nivelvaivoista jo kärsivällekin. Vesisenahot ovat huolehtineet nuoremman polven opetuksesta metsänhoitoon mm. taimien istutustalkoin. Luontosuhdetta ei voi luonnollisestikaan kehittyä, mikäli asioita opetellaan ainoastaan paperilta tai netistä.

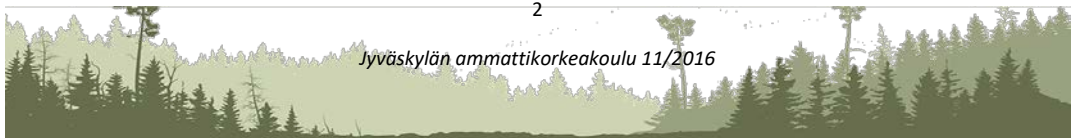

Pariskunnan toiveissa on, että luonnonsuojelualueita osattaisiin hyödyntää yleisesti enemmän. Metso-ohjelman uudet 1 - 4 -vuotiset hankkeet tähtäävät samaan. Vuonna 2016 käynnistetyillä Metso-hankkeilla halutaan edistää monimuotoisen metsäluonnon arvostusta ja ylipäättään sen tunnettuutta.

METSO-kätköily -hanke on kohdistettu lapsille ja nuorisolle, joiden toivotaan hyödyntävän luontokohteiden käyttöä geokätköilyssä. Metsänomistajien luontoverkosto -hanke lähtee ajatuksesta, että metsänomistajat verkostoituisivat ja kertoisivat oma-aloitteisia luonnon monimuotoisuuden turvaamistapojaan¹.

Rytinkorven lahoppuustoinen kangasmetsä Kivijärvellä

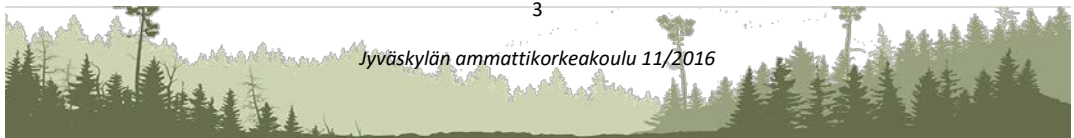
Rytinkorpi Kivijärven kunnassa on pysyvä yksityinen suojelualue, runsaslahoppuustoinen kangasmetsä 1,7 ha ja korpi 0,5 ha (I-luokituksella), jossa kasvaa vanhoja kookkaita lehtipuita. Alueella on lettoisuutta, joka on syntynyt pinta- ja tulvavesien vaikutuksesta. Rytinkorvella on sosiaalista merkitystä paikallisen retkeilyreitit myötä. Retkeilijöitä ajatellen kohteen läheisyydestä löytyy myös muita suojeltuja alueita.

Näkymä, jota ei talousmetsästä löydä. Onko tässä Rytinkorvesta otetussa kuvassa lastenlaulun Mörrimöykyn kolo?

Luonnonsuojelualan perustaminen ei tuonut muutosta kuvion omistajuuteen, mutta myynti valtiolle suojeluun toi mukanaan kiellon hakata alueen puustoa sekä ajokiellon moottoriajoneuvoilla. Kertakorvaus on aikoinaan katsottu olevan riittävä alueen siirtämiseksi pois metsätalouden piiristä. Metso-ohjelmaan hakeutuminen lähti Metsäkeskuksen kautta 2011, jolloin organisaatio teki arvion kohteen soveltuvuudesta. Toukuussa 2012 lähetettiin rahoituskorvausesitys ELY:yn, jota seurasi sopimusluonnos. Tässä vaiheessa metsänomistaja ei vielä sitoutunut mihinkään, vaan jäi odottamaan ELY:n vastinetta, korvaustarjousta. Sopimus rahoituspääräyksestä ja korvauksesta allekirjoitettiin kesäkuussa 2012 ja samassa kuussa tuli päätös luonnonsuojelualan perustamisesta.

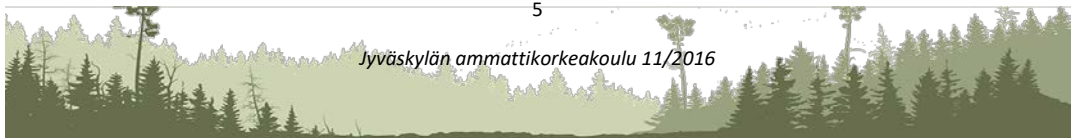

Rytinkorven aluskasvillisuus on runsasta ja monipuolista. Pohjakerros on sammalpeitteinen.

Veikon maalausharrastukseen löytyy ikimetsästä ja purojen varsilta inpiroivia kohteita. Kuvatessani Rytinkorven viereistä jokea, ei ollut vaikea kuvitella, miten taitelijalle tulee tarve ikuistaa näkemänsä maisema kankaalle.

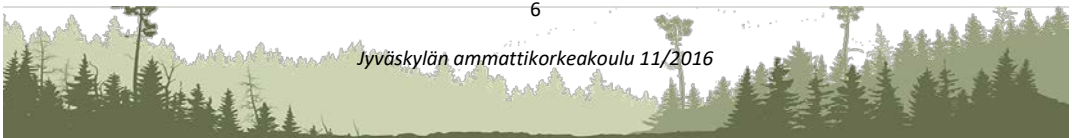

Sadeharjun puronvarsi ja harjualue Saarijärvellä

Sadeharju (yht. 3,9 ha) Saarijärvellä on toinen määräaikaisella 30 vuoden sopimuksella perustetuista suojelualueista. Niin tämän, kuin alla esitellyn Harjupuron suojeluohjelmaan liittäminen käynnistyi 7.7.2000. Prosessi eteni viranomaistoimituksena ja sopimus Metsäkeskuksen kanssa solmittiin jo saman kuun 21. päivänä.

Metsäkeskuksen rooli oli nytkin aktiivinen, alkaen kohteiden kartoituksesta. Sadeharju on ollut metsätalouden ulkopuolella jo vuodesta 1996 Kemera-tuen avustuksella. Suojeltava ala pieneni uuden sopimuksen myötä ja nykyään se käsittää luonnontilaisen tai sen kaltaisen puron lähiympäristön vanhoine puineen ja osan harjumaisemaa kivisine männikköineen.

Harjun säilyttäminen tuleville sukupolville oli painavin syy kohteen saatelussa suojeluun. Suuri osa luonnontilaisesta harjusta oli jo valjastettu hiekanotto paikaksi menneinä vuosina naapurikiinteistön alueella.

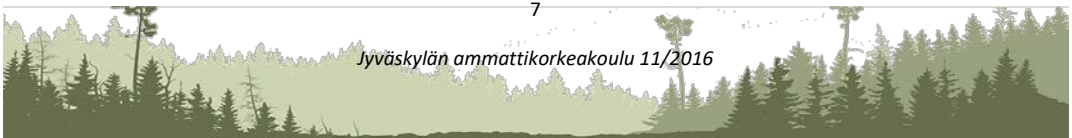

Veikko patikoimassa Sadeharjun maisemissa. (Kuva: Tero Vesisenaho)

Harjunpuron luonnontilainen puronvarsi Saarijärvellä

Harjunpuron kohde (2,9 ha) käsittää sekimetsälain tärkeän elinympäristön, puron halkoessa toista kuviota. Viereinen kuvio on pienehkön lammen lähimetsää. Toisin kuin Rytinkorvessa, kuvioilla voi tehdä metsänhoidollisia toimenpiteitä, mutta vain Metsäkeskuksen luvalla.

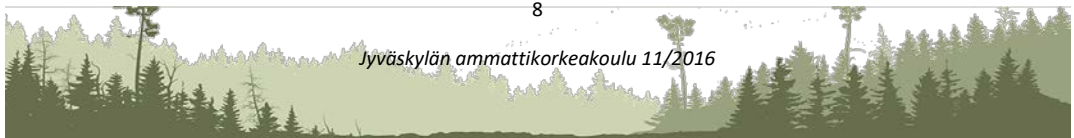
Päivitys metsäsuunnitelmaan tehtiin 2015, jolloin on lähdetty olettamasta, että viimeisen ympäristötuen maksuerän jälkeen vuonna 2020 kuvio siirtyisi takaisin metsätalouskäyttöön. Suojelu on tehty vuoteen 2030 asti, mutta mikäli rahoitus loppuu, sopimus luonnollisesti raukeaa. Tämän johdosta arviointi korvauksen riittävydestä onkin ollut vaikeaa.

Nyt metsä on jo ränsistynyt ja talouden näkökulmasta arvo on laskenut. Vaikeuksia voi edelleen ilmetä, jos metsätilan omistajapohjassa tapahtuu muutoksia ja suojelun piirissä oleville kuvioille haetaan käypää arvoa. Kyseinen seikka jäikin harvoiksi negatiivisiksi asioiksi, mitä Vesisenahot ovat vuosien mittaan kohdanneet vapaaehtoisen metsänsuojelun parissa.

Luonnontilainen ja kivinen Harjunpuro.

Lähteet :

1. Geokätköilyä, riistametsänhoitoa ja petolintuja – viisi uutta hanketta METSO-ohjelmaan. 2016. Tiedote maa- ja metsätalousministeriön verkkosivuilla. Muokattu 22.2.2016. Viitattu 18.10.2016. http://mmm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/geokatkoilya-riistametsanhoitoa-ja-petolintuja-viisi-uutta-hanketta-metso-ohjelmaan.
2. Vesisenaho, V. & V. 2016. Metsänomistajapariskunta Saarijärveltä. Haastattelu 16.5.2016.

Teksti: Eija Partanen & Arto Riihinen

Kuvat: Eija Partanen

Tämän omatoimisen ja aktiivisen metsänomistajan infokortin on koostanut Jyväskylän ammattikorkeakoulu osana NEEFO "Network for Educated European Forest Owners" -hanketta, jota on osarahoittanut EU:n Erasmus+ -ohjelma (Agreement No.2015-1-LV01-KA204-013437). Lisätietoa hankkeesta sekä lisää infokortteja löydät Internet-osoitteesta: jamk.fi/infokortit.

